

Klaser ikke ville fordrø Hjælpen i de samme Former; men vist er det, at vil man skride ind paa dette Punkt, saa er man nødt til at tage Konsekventerne, og er Dienebet ikke mere, end hvad det ærede Medlem stiller i Spidsen, nemlig at opbhelpe Husmandskulturen, og det for Alvor, tror jeg, at vi ved fælles Dverveielse, og naar Regjeringen undersøger Sagen nærmere, kunne komme dertil paa en lempeligere Maade. Drifts- laan giue uden videre kunne heller ikke virke heldig eller tilbørlig; der maatte i alt Fald store Undersøgelser til om det Standpunkt, hvorpaa de Naagjældende staa. Det er ikke nok at sige, at man vil opbhelpe Husmandsdyrkningen ved store Drifts- laan, ved mange Driftsmaal; thi hvad det kommer an paa, er, paa hvilket Standpunkt Laantagerne staa. Man kan her ikke giue en almindelig Regel, man maa se paa hvert enkelt Tilfælde, thi naar de Vedkommende skulde modtage Laan og forrente og afdrage det hurtigt, saa kommer det an paa, om hans Bedrift er ført til et saadant Modenhedsstandpunkt, naar han modtager det, at det kan komme til en nyttig og forstandig Anvendelse, og at han kan tilbagebetale Laanet og ikke blot faae et noget større Udbytte af Sorden; ellers hjælper man ham blot fra Dynen og i Salmen, men det er ingen Belgjerning. Det kan gjerne være, at man ved en nærmere Undersøgelse kan komme til at stille sig noget mere velvillig til Driftsmaalene end til Prioritetslaanene; Arbejderkommissionen har udtalt sig noget i den Retning; men naar det ærede Medlem fra Ribe (Buss) siger, at her er et Forslag, som falder sammen med Arbejderkommissionens, saa kan der ikke være Tale om, at han skulde have Ret heri. I det Hele maa jeg sige, at, naar man har nedfat en Arbejderkommission, som Regjeringen jo har gjort, saa ligger der deri, forekommer det mig, en Erkjendelse af, at man, som jeg tillod mig før at sige, vil være tilbørlig til ogsaa paa Lovgivningens Omraade at værne om de Smaa i Samfundet, hvor man kan, men det forekommer mig ogsaa, at, naar man har Frugeten liggende af en saadan samlet Dverveielse — den være nu mere eller mindre heldig, og man vente sig Mere eller Mindre deraf — saa maa der ogsaa kræves nogen Tid for den Regjering, der skal bearbejde Sagen, til at gjøre sin selvstændige Undersøgelse og se, om der er noget Udbytte at hente deraf, og det forekommer mig mindre heldigt strax ved privat Initiativ at komme frem med et Lovforslag som dette. Jeg tror ikke, at der kommer Noget ud deraf. Jeg har ikke nogen Forventning om, at det vil lykkes at føre nogen Lov igjennem paa dette Grundlag. — Jeg kan ved Hensyn til Sagen i dens Almindelighed indskrænke mig til disse Bemærkninger, og jeg skal endnu kun gjøre et Par Bemærkninger med Hensyn til Enkeltheder, som Lovforslagets Indbringinger gled let hen over. Han

sagde, at de talte for sig selv, man kunde jo læse Bestemmelserne. Ja, det kunne vi jo heldigvis gjøre; men en Bemærkning er der dog at gjøre med Hensyn til Lovforslagets Enkeltheder, og det er, at de ere ikke omhyggelig eller grundig gjenmæntænte og udarbejdede. Der er en hel Del Ting, som maatte staa klarere. Der maatte f. Ex. være nærmere Bestemmelser om Driftsmaal og Prioritetsmaal, om Stjeldet imellem dem. For det Andet maatte man vide, hvor Grændsen er for Lovens Omraade; jeg kan ikke se rettere, end at jordløse Guse falde ind under Loven. De Herrer ville ikke have dem indbefattede under den; men disse Guse have Matrikel-Nummer, og de have en Grund, og jeg kan derfor ikke se rettere, end at de høre under Loven. Sikkerhedsstillelsen henstaar ogsaa overordentlig ubestemt. Hvad endelig hele Spørgsmaalet om Laanebestyrelserne angaar, staa der vel Noget om dem, men intet Mennekte kan se, hvad den ene Bestyrelse skal have at gjøre, og hvad den anden skal have at gjøre, hvor Ansvar et ligger, og hvor Myndigheden ligger, eller hvem der bevilger Laanet, og her er den Mærkelighed, at det er Kommunen, man har paalagt et vist Ansvar. Det kan være, at det er, for at den ikke skal føle sig bunden ved, hvad en Kommission paa 3 Medlemmer, hvoraf det ene har en vis Forbindelse med Kommunen, beslutter med Hensyn til Laanene; men det er i Grunden noget Uædvanligt, saaledes at binde en kommunal Autoritet til at være ansvarlig for Pengedybelse, som ste for dens Regning og Risiko. Man favner desuden Bestemmelser om, hvorledes Tilfynet med disse Driftsmaal, som man agter at give, skal være. Der mangler Bestemmelser i mere end een Retning. Jeg antager ikke, at man, naar man bevilger en Mand et Driftsmaal, vil tilstaa ham det uden videre, selv om han ikke grundforbedrer sin Drift. Laanet maa vel altsaa ubetales efterhaanden eller til visse bestemte Grundforbedringer, og der maa være fastsat en vis Tid, inden hvilken han skal modtage Laanet, og inden hvilken Forrentningen og Tilbagebetalingen skal ydes. Endelig have de Herrer paalagt Indenrigsministeren at udarbejde et Reglement og en Plan, hvilket vil være et overmaade kombineret og vanskeligt Arbejde. Nu kan jeg meget godt være med til at vise den ærede Minister en vis Lidsid; men det forekommer mig dog, at, naar man skal til at giue en saadan Lov, maa man som Grundlag kunne forlange saa Meget, at man kan se, hvad egentlig Meningen og Tanken er med den Stilling, som Bestyrelsen, Laanebestyrelsen, de forskjellige Autoriteter, Kommunalbestyrelsen og Laantagerne skulde have, og hvilken Rolle Ministeriet skulde spille. Alt dette ses ikke af Lovforslaget. Jeg tror derfor, at Forslaget er noget forhastet, og at de Herrer burde have taget sig noget mere Tid til at udarbejde Detailen. Det forekommer mig,